

**Василиј Втори Македонски
(кој го уништил
Самуиловото царство)
имал македонско потекло!
Царевите од македонската
династија во Византија
задржале многу сегменти
од античко-македонската
традиција!**

Пишува:
Александар ДОНСКИ

Во врска со презентирањето на познати личности со македонско потекло, во овој број ќе спомнеме нешто за припадниците на македонската династија, која владеела со Византија од IX до XI век. Одреден број историчари сметаат дека припадниците на македонската династија во Византија, всушност биле потомци на древните Македонци. Меѓу тие историчари е и авторот на овие редови. За да приложиме аргументи во полза на ова треба да дадеме некои дополнителни објаснувања.

Во VIII век, на територијата на денешна Тракија и во дел од југоисточна Македонија, Византија формирала тема (административна област), која ја нарекла "Македонија". Се смета дека оваа тема била така наречена поради тоа што во

ВАСИЛИЈ ВТОРИ МАКЕДОНСКИ

MAKEDONSKATA DINASTIJA VO VIZANTIJA

неа биле населени извесен број потомци на древните Македонци. Токму од нивните редови подоцна произлегле припадниците на македонската династија во Византија. Оваа династија почнала со царот Василиј Први Македонски (867-886), а завршила во 1081 година. Како илустрација за нивното македонско потекло ќе наведеме цитат од енциклопедијата "Енкарта" (цит. дело, наслов Басил I), каде што во врска со потеклото на Василиј Први читаме:

"Василиј Први (812-886), византиски император (867-886) и основач на македонската династија. Роден е во Македонија и потекнувал од селанско семејство (...)"

Во познатата "Комптон енциклопедија" во врска со востановувањето на македонската династија во Византија читаме:

"Со крунисувањето на Васил Први Македонски во 867 година била воспоставена долгата династија македон-

ски цареви" (Compton's Encyclopedia Online v3.0 © 1998 The Learning Company, Inc.).

Во Католичката енциклопедија (1908) пишува дека припадниците на оваа династија биле од Ерменија, но дека биле од македонско етничко потекло. ("**The Catholic Encyclopedia, Volume III**", Copyright © 1908 by Robert Appleton Company, Online Edition Copyright © 1999 by Kevin Knight *Nihil Obstat, November 1, 1908. Remy Lafort, S.T.D.*)

ВАСИЛИЈ ВТОРИ МАКЕДОНСКИ

Најпознат цар од оваа династија бил токму царот Василиј Втори Македонски - непријателот на средновековниот македонски цар Самуил! Овие етнички Македонци многу малку се изучуваат во денешната историографија од аспект на нивната поврзаност со древномакедон-

скиот ген. Дури и најпознатиот претставник на оваа династија, Василиј Втори Македонски, во нашата историографија (веројатно со право), беше изучуван исклучително во негативен контекст како "уништувач" на Самуиловото царство. Сепак, откако го освоил Самуиловото царство, може да се каже дека Василиј Втори коректно се однесувал кон македонското население. Така, на пример, тој му оставил одредени привилегии на свештенството на Охридската архиепископија, па дури во негово време за архиепископ бил поставен дебарскиот игумен Јован. Некои од Самуиловите великодостојници го задржале својот статус, иако пред тоа се бореле против Василиј Втори. За недоволниот интерес кон изучувањето на овие етнички Македонци во нашата историографија придонесе и фактот што тие сепак живееле надвор од територијата на етничка Македонија и владееле со туѓа држава (Византија).

**Basil the 2nd of Macedonia (who destroyed Samuel's Empire) had Macedonian origin!
The emperors from the Macedonian dynasty in Byzantine kept a lot of the segments of the ancient Macedonian tradition!**

■ Writer:
Aleksandar DONSKI

Seleucids, who ruled with the Eastern Mediterranean. We have the same situation with the reign of the Macedonian dynasty in Byzantine.

EVIDENCE FOR THEIR MACEDONIAN ORIGIN

That these emperors have not forgotten their Macedonian ethnic origin a number of facts have shown. First, here is the name of their dynasty which is called "Macedonian".

Further more, in their time, in the Byzantine army an active role was played by the Macedonian phalange. It is known that the Byzantine emperor Constantine (brother and heir of Basil the 2nd the Macedonian) fought excellently with the long spire, as the Byzantine historian Michael Psel writes (1.14).

The Croatian historian D-r. Stjepan Antoljak ("Medieval Macedonia", Skopje, 1985, page 212), calling upon the Byzantine historian Skilica, writes:

In the Byzantine army the Macedonian phalange was incorporated, as Skilica writes, in 1071 it participated in the pillaging of Samuel's capital Prespa".

So the Macedonian phalange within the composition of the Byzantine army fought against their own brothers- heirs of the Macedonian medieval empire, known through history as Samuel's Empire.

There are other data from the time of Basil the 2nd, in which the Macedonians are mentioned as soldiers in his army. Some of them fought in southern Italy, in the then thema Langobardia. For one of

Appleton Company, Online Edition
Copyright © 1999 by Kevin Knight *Nihil Obstat*, November 1, 1908. Remy Lafort, S.T.D)

BASIL THE 2ND THE MACEDONIAN

The most famous emperor of this dynasty was the emperor Basil the 2nd the Macedonian - the enemy of the medieval Macedonian emperor Samuel! Little is taught about these ethnic Macedonians in today's historiography from the aspect of their connection with the ancient

BASIL THE 1ST OF MACEDONIA

In relation to the presenting of famous personalities with Macedonian origin, in this issue we'll mention something about the members of the Macedonian dynasty that ruled with Byzantine from 9th till the 11th century. A certain number of historians think that the members of the Macedonian dynasty in Byzantine were actually descendents of the ancient Macedonians. Among those historians is the author of these lines. To set down arguments in favour of his we should add certain additional explanations.

In the 8th century, on the territory of today's Trachea and in part of South Eastern Macedonia, Byzantine formed a thema (an administrative area), which it called "Macedonia". It is figured that this thema was named so because of the fact it was populated with a certain number of descendents of ancient Macedonians. Later from their ranks the members of the Macedonian dynasty in Byzantine came from. This dynasty began with the emperor Basil the 1st of Macedonia (867-886), and ended in 1081. As an illustration of their Macedonian origin we will quote the Encarta Encyclopedia (quote from the work,

THE MACEDONIAN DYNASTY IN BYZANTINE

title Basil I), where in relation to the origin of Basil the 1st we can read:

"Basil the 1st (812-886), a Byzantine Emperor (867-886) and founder of the Macedonian dynasty. He is born in Macedonia and originated from a peasant family (...)"

In the famous "Compton Encyclopaedia" in relation to the founding of the Macedonian dynasty in Byzantine we can read:

"With the coronation of Basil the 1st the Macedonian in 867 the lengthy dynasty of Macedonian emperors was established" (Compton's Encyclopedia Online v3.0 © 1998 The Learning Company, Inc.).

In the Catholic Encyclopedia (1908) it is written that the members of this dynasty were from Armenia, but that they were of Macedonian ethnic origin.

("The Catholic Encyclopedia, Volume III", Copyright © 1908 by Robert

Macedonian gene. Even the most famous representative of this dynasty, Basil the 2nd the Macedonian, in our historiography (probably rightly so), was taught strictly in a negative context as a "destroyer" of Samuel's Empire. After he conquered Samuel's Empire, it can be said that Basil the 2nd behaved towards the Macedonian population correctly. For example, he left certain privileges to the clergy of the Ohrid archdiocese, and even in his time the monk Jovan from Debar was selected. Some of Samuel's dignitaries held their status, although they fought against Basil the 2nd. For the inadequate interest for the studying of these ethnic Macedonians in our historiography a contributing factor is the fact that they lived outside of the territory of ethnic Macedonia and ruled with another country (Byzantine). Actually it is the same case as with the Ptolemy, Macedonians who in their time ruled Egypt, as well as with the case of the Macedonian

these Macedonians it is known that he was from Stip! He was called Lav and was a high ranking commander of the Macedonian and Trachean units in the composition of the Byzantine army. D-r Stjepan Antoljak (quote work, page 206), in relation to this he writes:

"... then he was mentioned as a military commander of of the Macedonians and Tracheans the patrician Lav, who they called Stipion i.e. "Stipjanec". This commander is also mentioned by Constantine Ppofirogenit".

The member of the Macedonian dynasty in Byzantine kept most of their traditional markings from their ancient Macedonian ancestors. It is known that the main markings of the ancient Macedonian emperors were: the colour of purple on their robes, sceptre and diadem. We have the same condition with the Byzantine emperors from the Macedonian dynasty! The poet Ivan Kiriotes, called

Всушност, случајот со нив е сосема ист како случајот со Македонците Птолемеи, кои своевременно владееле со Египет, како и случајот со Македонците Селевкиди, кои владееле со источното Средоземје. Сосема иста состојба имаме и со владеењето на македонската династија во Византија.

ДОКАЗИ ЗА МАКЕДОНСКОТО ПОТЕКЛО

Дека овие цареви (исто како и Птолемеите и Селевкидите) не го забравиле своето македонско етничко потекло покажуваат повеќе факти. Како прво, овде е името на нивната династија - кое гласи "Македонска".

Натаму, во нивно време, во византиската војска активна улога играла македонската фаланга. Познато е дека византискиот цар Константин (брат и наследник на Василиј Втори Македонски) одлично војувал со долго копје, за што пишува византискиот историчар Михаил Псел (1,14).

Хрватскиот историчар д-р Стјепан Антолјак ("Средновековна Македонија", Скопје, 1985, стр. 212), повикувајќи се на трудовите на византискиот историчар Скилица, пишува:

"Во византиската војска била вклопена македонската фаланга, како што пишува Скилица, и во 1072 година таа учествувала во ограбувањето на некогашната Самуилова престолнина Преспа".

Значи, македонската фаланга во состав на византиската војска се борела против своите собраќа - наследници на македонското средновековно царство, познато во историјата како Самуилово царство.

Има и други податоци од времето на Василиј Втори Македонски, во кои се спомнуваат Македонците како војници на неговата војска. Некои од нив се бореле во Јужна Италија, во тогашната тема Лангобардија. За еден од овие Македонци се знае дека по потекло бил штипјанец! Тој се викал Лав и бил висок воен заповедник на македонските и тракиските единици во составот на византиската војска. Д-р Стјепан Антолјак (цит. дело, стр. 206), во врска со ова пишува:

"Тогаш се наведува како воен заповедник на Трачаните и Македонците патрицијот Лав, кого го нарекувале Стипион т.е. 'Штипјанец'. Овој стратег го наведува и Константин Профирогенит".

Припадниците на македонската династија во Византија од своите предци древните Македонци, задржале повеќе традиционални обележја. Познато е дека главни белези на древномакедонските цареви биле: пурпурната боја на облеките, жезлото и дијадемата. Целосно иста состојба има и кај византиските цареви од редовите на македонската династија! Поетот Иван Кириотес, наречен Геометрес, кој бил епископ на Метилена во X век, во своите песни ги опеал настаните околу владеењето на Василиј Втори Македонски, при што во една од нив сосема јасно ги спомнал (цитат): **"кралските жезла и дијадеми, како и пурпурните облеку"**, кои ги носеле византиските цареви од македонската династија, исто како што ги носеле и нивните предци - славните древномакедонски цареви (Јоаннис Геометрае, Ј.П. Мигне, ПГ 106, 919; цит. според д-р Стјепан Антолјак, **"Средновековна Македонија"**, Скопје, 1985 год., стр. 242).

И византискиот историчар Михаил Псел (1,31) ја опишува пурпурната боја на облеката во која се облекувал Василиј Втори Македонски. Тогаш дури и постоела изреката "роден во пурпур", која се однесувала токму на царевите од македонската династија.

Интересен е и податокот кој го дава Псел (3,8), во кој пишува дека византискиот цар Роман Трети (1028-1034) од македонската династија, сакал да ги имитира навиките на големите владетели, меѓу кои го спомнува Александар Македонски. Псел пишува дека и овој византиски цар се облекувал во пурпурна облека (3,15), исто како што правеле и древномакедонските цареви.

Geometres, who was archbishop of Metilena in the 10th century, in his songs he sang about the events surrounding the rule of Basil the 2nd the Macedonian, and in one of them he clearly mentions (quote): **"the royal sceptres and diadems, as well as purple robes"**, which the Byzantine emperors of the Macedonian dynasty wore, exactly as their ancestors did - the famous ancient Macedonians emperors (Joannis Geometrae, J.P. Migne, PG 106, 919; quote according to D-r. Stjepan Antoljak, **"The Medieval Macedonia"**, Skopje, 1985, page 242).

The Byzantine historian Michael Psel (1,31) describes the purple colour of the robes which Basil the 2nd wore. Then even the saying "born in purple" existed, which referred to the emperors of the Macedonian dynasty.

Psel gives an interesting fact (3,8), in which he writes that the Byzantine emperor Roman the 3rd (1028-1034) of the Macedonian dynasty, wanted to imitate the great rulers, among which he mentions Alexander the Great of Macedonia. Psel writes that this Byzantine emperor too, also dressed in purple robes (3,15), the same as ancient Macedonian emperors did.

(продолжува)

(to be continued)

EKI Reisen

telefon 034/422 27 16
034/422 29 35
natel 079/335 94 14
fax 034/422 29 36
E-Mail: erdovan.stoski@bluemail.ch

Vrsime prevodi:
Makedonsko -
Germanско -
Francuski

Za slednite destinacii
od: ZURICH, BASEL, GENEVA
do: SKOPJE, OHRID
SARAEVO, BANJA LUKA
LJUBLJANA, ZAGREB
ISTAMBUL, IZMIR

ORGANIZIRA
PUTOVANJA

VO SORABOTKA SO EKI REISEN MOZETE DA NABAVITE KARTI
ZA SITE DESTINACII VO SVETOT KAKO STO SE:

AUSTRALIJA, USA, KANADA

VRSIME REZERVACII SO BROD ZA:
ITALIJA - GRCIJA - ITALIJA

PRIJATEL PRESTOJ VO RODNIOT KRAJ VI POSAKUVA
EKI Reisen